

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОЇ ТА ВЕЧІРНЬОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

на тему: **«Удосконалення імпорту підприємства сфери будівничо-
господарського ритейлу (на прикладі ТОВ «Епіцентр»)»**

Виконавець:

студентка центру заочної та
вечірньої форми навчання

Мцкерашвілі Крістіна Малхазіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри МЕВ

Уханова Інна Олегівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В даний час економіка країни успішно інтегрується в світову, наші підприємства конкурують з провідними підприємствами світу. Прийнята нашою державою політика лібералізації зовнішньої торгівлі, а також свобода підприємництва дає можливість вітчизняним підприємствам самостійно вирішувати питання з виробництва певних товарів, по виходу на конкретні ринки, імпортування товарів, які необхідні для задоволення потреб споживачів.

В ринкових умовах вітчизняні підприємства засновують свою економічну політику і організують процес управління виробництвом, реалізацією та фінансовими результатами самостійно. В обстановці конкуренції, що загострюється на ринках, як внутрішньому так і зовнішніх, однією з основних умов успішної діяльності є вдосконалення зовнішньоторговельної діяльності. Підприємство, що домоглося успіхів у імпортній діяльності, - це підприємство, яке працює над поліпшенням технології закупівлі товарів, управлінні імпортом, розробкою та впровадженням ефективних інструментів управління зовнішньоторговельною діяльністю. Вищевикладене визначає актуальність теми, обраної для дослідження у кваліфікаційній роботі магістра.

Мета дослідження - на основі дослідження та оцінки імпорту ТОВ «Епіцентр» розробити пропозиції щодо його удосконалення.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- визначити теоретичні основи імпорту;
- узагальнити чинники, що впливають на здійснення імпортної діяльності;
- узагальнити методи оцінки імпорту;
- здійснити SWOT-аналіз чинників імпортної діяльності ТОВ «Епіцентр»;
- провести аналіз імпорту «ТОВ Епіцентр»;
- розробити заходи з поліпшення комерційної діяльності ТОВ «Епіцентр»;
- запропонувати заходи з удосконалення імпортної діяльності гіпермаркетів ТОВ «Епіцентр».

Об'єктом дослідження є імпорт підприємства будівничо-господарського ритейлу.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практичні рішення відносно удосконалення імпорту підприємства будівничо-господарського ритейлу.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи, серед яких метод наукового пізнання, узагальнення та синтезу, статистичного аналізу, SWOT-аналіз, графічні методи. Робота здійснена з використанням офісного пакету MS Office – Microsoft Excel.

Інформаційною базою дослідження є закони України та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистичні матеріали ТОВ «Епіцентр», бухгалтерська та фінансова звітність підприємства.

Структура роботи. Зміст роботи викладено на 89 сторінках, список використаних джерел із 54 найменувань, розміщений на 6 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 31 рисунок.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 тези конференцій: Мцкерашвілі К.М. Визначення ефективності імпорту компанії-ритейлера (на прикладі ТОВ «ЕПЦЕНТР К») - Збірка тез Міжнародної науково-практичної конференції “Економіка, облік, фінанси та право: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку”. Полтава. 28 жовтня 2020 р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ ПІДПРИЄМСТВА»** досліджено теоретичні аспекти імпорту у зовнішньоекономічній діяльності, узагальнено фактори, що впливають на імпорт, визначено та досліджено методи оцінки імпортової діяльності.

У другому розділі **«АНАЛІЗ ІМПОРТУ ТОВ «ЕПЦЕНТР» НА РИНКУ ТОВАРІВ БУДІВНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОГО РИТЕЙЛУ** надано характеристику підприємству як суб'єкту зовнішньої торгівлі, проведено аналіз імпорту ТОВ «Епіцентр», проведено SWOT-аналіз імпорту підприємства.

У третьому розділі **«НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ ТОВ «ЕПЦЕНТР»** сформульовано заходи, що мають поліпшити комерційну діяльність гіпермаркетів ТОВ «Епіцентр», розроблено заходи із удосконалення імпортової закупівель та запропоновано до впровадження онлайн-систему «Balanced Scorecard» як фактор удосконалення моніторингу показників закупівельної діяльності на зовнішніх ринках.

ВИСНОВКИ

Таким чином, можемо зробити наступні висновки за проведеним у випускній роботі дослідженням.

Дослідження теоретичних напрацювань дозволило визначити, що імпорт – це ввезення в країну з-за кордону іноземних товарів, технологій, капіталів, послуг для використання на внутрішньому ринку країни, задоволення потреб, які сама країна не в силах забезпечити. Основними ознаками імпортової операції є висновок контракту з іноземним контрагентом і перетинання кордону країни імпортера. Ввезений товар може бути як готовою продукцією, призначеною для реалізації, так і сировиною для переробки.

Фактори, що впливають на ефективність зовнішньоторговельної, у тому числі імпортової, діяльності, можуть бути класифіковані по ряду ознак. Можна виділити фактори, що відрізняють учасників зовнішньоторговельної діяльності від підприємств, що працюють на внутрішньому ринку; зовнішні фактори; внутрішні чинники. З точки зору спрямованості дії фактори можуть бути сприятливі і несприятливі. За часу дії фактори бувають постійно діючі і тимчасово діючі. Залежно від ступеня контролю підприємства фактори поділяються на контрольовані

і неконтрольовані. Контрольовані фактори також характеризуються рівнем фінансових витрат і часом для їх зміни.

Слід зазначити, що в реальності рідко які підприємства приділяють увагу комплексній оцінці своєї діяльності за допомогою всіх показників, однак керівникам слід пам'ятати, що в умовах ринкової економіки без моніторингу своєї імпоротної діяльності обійтись неможливо. Специфіка аналізу імпортних операцій полягає в тому, що на зміну вартості імпорту крім таких факторів, як зміна фізичного обсягу і асортименту поставчань, впливають зміни митних платежів та офіційного курсу гривні до іноземних валют. Економічний ефект від імпорту для продажу на внутрішньому ринку – абсолютний економічний показник, який використовується для оцінки результатів імпортних операцій, виражається в грошових одиницях і являє собою різницю між вартістю імпортного товару на внутрішньому ринку і витратами на його придбання і реалізацію. Цей показник показує, який фінансовий результат (прибуток або збиток) одержить імпортер від імпорту і реалізації на внутрішньому ринку імпортного товару. Економічна ефективність імпорту для продажу на внутрішньому ринку – це відносний економічний показник, який використовується для оцінки імпортних операцій, виражається у відносних одиницях і являє собою відношення вартості імпортного товару на внутрішньому ринку до витрат на його придбання і реалізацію. Він показує скільки гривень одержить імпортер на кожну витрачену в зв'язку з імпортом гривню.

Компанія «Епіцентр К» – це національна мережа сучасних будівельних гіпермаркетів з європейськими стандартами обслуговування та широким асортиментом товарів. За 17 років існування мережа торгових центрів «Епіцентр» пройшла якісну трансформацію від будівельних до будівельно-господарських гіпермаркетів і перетворилася на потужну мережу торгових центрів. Епіцентр успішно освоює нові напрямки діяльності, сміливо виходячи за межі ритейлу. Розвиток аграрного спрямування почався в 2015 році. Сьогодні за обсягом земельного банку аграрний напрямок Епіцентр К входить в десятку найбільших аграрних компаній України. У структуру групи компаній входить Epicenter Ceramic Corporation, яка об'єднує потужні заводи з виробництва плитки керамічної. У 2019 запущений завод по виробництву плитки керамічної і керамограніта в Київській області.

Аналіз динаміки обсягу та структури товарної продукції гіпермаркету «Епіцентр» у 2017-2019 роках продемонстрував, що найбільше зростання обсягу товарів у 2019 році демонструє реалізація виробів з металу, реалізація будівельних матеріалів, то обсяг реалізації електротехніки збільшився на 5094,5 тис. грн. Головна частина імпорту ТОВ «Епіцентр» - керамічна плитка, більша частка якої імпортується з дев'яти країн. У 2019 році головним зовнішнім постачальником плитки була Польща. Просту кераміку переважно імпортують з Польщі і Білорусі, кам'яна плитка імпортується від постачальників Іспанії, Китаю та Італії. Польща в 2019 році збільшила частку імпорту плитки неглазурованої. В імпорті глиняної плитки лідером є Польща із часткою 37% в імпорті глазурованої плитки і 76% -в імпорті неглазурованої плитки. Слід зазначити, що ТОВ «Епіцентр» є одним з головних імпортерів керамічної плитки серед ритейлерів та магазинів України. ТОВ «Епіцентр», ввійшло до списку імпортерів-лідерів в 2013 році, посівши друге місце з

часткою 11%, за 5 років ТОВ «Епіцентр» став лідером імпортування плитки. Головну частку в імпорті сантехнічних товарів у 2019 році займають пластикові ванни та душові панелі (30%), сантехнічні фаянсові вироби і змішувачі (28%) та душові панелі (27%). Якщо проводити аналіз за географічною структурою імпорту сантехніки, слід почати з одного з найголовніших постачальників – Китаю. ТОВ «Епіцентр» імпортує для гіпермаркетів мармур, граніт, сланець і інші види каменів. Аналіз товарної структури імпорту демонструє, що частка мрамору в займає 74%, що на 7 в.п. більше ніж у 2018. Турецькі постачальники втратили 1 місце в рейтингу постачальників будівельного каменю, лідером стала Італія, на третьому місці постачальники Іспанії (15%).

Економічна ефективність є одним з головних критеріїв для прийняття управлінських рішень в складних умовах економічної кризи. Розрахунок коефіцієнта рентабельності імпорتنих операцій за контрактом CRISTAL CERAMICAS, S.A = 107,8%. Розрахунок коефіцієнта рентабельності імпорتنих операцій за контрактом RONDINE S.P.A = 126,1%. Зауважимо, що рентабельність першого і другого контракту перевищує норму, говорить про те, що дійсно вигідно робити закупівлі у іноземних компаній.

ТОВ «Епіцентр» діє в мінливому середовищі, тому потрібно постійно відстежувати сильні і слабкі сторони, розуміти, які фактори підтримують компанію, а які діють негативно. SWOT-аналіз ТОВ «Епіцентр» продемонстрував, що особливу увагу керівництву слід звернути на внутрішні недоліки, які не дозволяють ТОВ «Епіцентр» функціонувати більш успішно. Серед сильних сторін слід наголосити на тому, що ТОВ «Епіцентр» - це національний бренд, який за роки роботи встиг сформуванати високу репутацію у споживачів. Крім того, сьогодні компанія контролює майже 40% ринку будівельного ритейлу в Україні. Слабкими сторонами залишається певна залежність від імпорту. Особливо це стосується престижних товарів, які не мають аналогів в Україні.

Слід зазначити, що криза, спричинена пандемією, може привести до перегляду багатьма компаніями ланцюжків поставок і це - шанс для українських ритейлерів. Криза може призвести до більш ретельного вивчення ланцюжків поставок з упором на стійкість і диверсифікацію. Карантин і пандемія викликали безпрецедентний ріст ринку електронної комерції в світі і Україні. За даними Salesforce в другому кварталі 2020 року онлайн-продажі виростили в світі на 71%. Гіпермаркети "Епіцентр" у період карантину істотно наростили частку онлайн-продажів. Якщо в кінці 2013 року онлайн-торгівля забезпечувала 3% в структурі продажів компанії, то за останні три місяці збільшилася до 10%. За час карантину онлайн-продажу з доставкою виростили на 224%, а з самовивозом - на 262%.

Митне оформлення є невід'ємною частиною здійснення імпорتنих операцій. Для кожного учасника зовнішньоекономічної діяльності важливо стежити за останніми змінами в митному законодавстві, щоб мінімізувати ризики та зменшити пов'язані із цим витрати. Однією з дієвих і вигідних процедур митного оформлення є попереднє декларування.

На підприємстві Епіцентр однією з проблем є недостатнє кількість складів при перевезення вантажів з країн далекого зарубіжжя. На власних складах керівництву підприємства легше стежити за збутом продукції і підвищувати список

пропонованих послуг клієнту, це дає можливість зміцнювати позиції в конкурентоспроможності. Щоб зробити оцінку для пропонованого підприємства при вдосконаленні складського приміщення необхідно розрахувати NPV - чистий наведений дохід. Виходячи з цього підприємство розраховує на прибутковість рівну 1 789 234 грн. Підприємство може більше кількість часу приділяти своєму розвитку, а так само збільшити шляхом реклами обсяг продажів і відповідно свої доходи. Таким чином, при наявності необхідної кількості складських приміщень повністю себе окупить, і почне приносити прибуток і розміщувати необхідне для задоволення потреби кількість готової продукції.

ТОВ «Епіцентр» пропонується створити онлайн-систему показників ефективності здійснення економічної діяльності Balanced Scorecard (систему збалансованих показників), щоб оцінити рівень досягнення таких цілей, таких як завоювання ринку, конкурентні переваги, утримання і залучення клієнтів, створення репутації надійного партнера, виявити нові потенціали успіху. Як видно з таблиці, найбільшою мірою ТОВ «Епіцентр» реалізує потенціал у політиці просування (72,2%), інструменти, пов'язані з ціновою політикою та політикою щодо продукту використовуються недостатньо – інтегральний показник становить 65,3%. ТОВ «Епіцентр» варто приділяти увагу застосуванню інструментів маркетингового комплексу щодо торговельної та імпоротної діяльності.

АНОТАЦІЯ

Мцкерашвілі К.М., «Удосконалення імпорту підприємства сфери будівничо-господарського ритейлу (на прикладі ТОВ «Епіцентр»)», випускна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2020 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є імпорт підприємства будівничо-господарського ритейлу.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти імпорту у зовнішньоекономічній діяльності, узагальнено фактори, що впливають на імпорту діяльність, визначено та досліджено методи оцінки імпорту.

Проведено аналіз імпорту ТОВ «Епіцентр», проведено SWOT-аналіз імпорту підприємства. У третьому розділі сформульовано заходи, що мають поліпшити комерційну діяльність гіпермаркетів ТОВ «Епіцентр».

Розроблено заходи із удосконалення імпортих закупівель та запропоновано до впровадження онлайн-систему «Balanced Scorecard» як фактор удосконалення моніторингу показників закупівельної діяльності на зовнішніх ринках.

Ключові слова: імпорт, міжнародна торгівля, будівельний гіпермаркет, комерційна діяльність, ритейл.

ANNOTATION

Mtskerashvili K., "Improvement of imports of the enterprise sphere of construction and economic retail (on the example of LLC" Epicenter ")", final work for master's degrees in the specialty 292 International Economic Relations, Odessa National Economic University, Odessa, 2020 .

Qualification work consists of three sections. The object of study is the import of construction and economic retail.

The theoretical aspects of import in foreign economic activity are considered in the work, the factors influencing import activity are generalized, methods of estimation of import are defined and investigated.

The analysis of import of Epicenter LLC is carried out, the SWOT-analysis of import of the enterprise is carried out. The third section formulates measures to improve the commercial activity of Epicenter hypermarkets.

Measures were developed to improve import procurement and proposed for the introduction of the online system "Balanced Scorecard" as a factor in improving the monitoring of indicators of procurement activity in foreign markets.

Key words: import, international trade, construction hypermarket, commercial activity, retail.